

Jessica Schonewille

BELEIDSADVISEUR ECONOMIE (CIRCULAIRE ECONOMIE EN INNOVATIE)
Provincie Noord-Holland

“VOOR ONS ECONOMISCH KLIMAAT EN DE WERKGELEGENHEID IS DE CIRCULAIRE ECONOMIE CRUCIAAL”

Als student was Jessica niet bezig met thema's als duurzaamheid. Pas in haar eerste baan kwam ze in aanraking met de sustainable development goals (SDG's). Bizar zegt ze zelf, dat deze cruciale thema's voor ons voortbestaan niet in elke studie zitten. Als we onze economie sterk willen houden, moeten we nu volop inzetten op een circulaire economie. Dit is de enige toekomstbestendige economie. Het is voor het economische klimaat en de werkgelegenheid in de provincie cruciaal dat het bedrijfsleven mee gaat in deze transitie. Circulaire economie biedt juist heel veel kansen voor het bedrijfsleven vindt Jessica. Ze zet zich er dagelijks met veel enthousiasme voor in.

Waarom vind jij het zo belangrijk om met circulariteit aan de slag te gaan?

Sinds ik beseft dat er een groot grondstoffentekort dreigt, voel ik de urgentie hier iets aan te doen. Daarbij draagt de circulaire economie bij aan bijvoorbeeld de reductie van de CO₂-uitstoot. Er moet dan wel iets veranderen in de manier waarop we consumeren en produceren om de klimaatdoelstellingen te halen. Daarom moeten we nu het nog kan inzetten op de versnelling van circulaire economie bij bedrijven in de provincie. Bedrijven beginnen met circulaire economie omdat ze hun concurrentiepositie willen verbeteren en omdat klanten er steeds meer om vragen. Daarbij worden materialen duurder en schaars en regelgeving steeds strenger. Financieel biedt circulaire economie voordelen: banken willen hun geld vooral in toekomstbestendige bedrijven stoppen. In de toekomst wordt het misschien zelfs onmogelijk om nog een lening te krijgen als je niet serieus met circulaire economie aan de slag bent. Je ziet het bij de eerste banken die kant al op gaan. Zelf vind ik het ongelooflijk leuk om in gesprek te gaan met het mkb om uit te zoeken hoe wij vanuit de provincie ondernemers concreet kunnen ondersteunen.

“Bedrijven beginnen met circulaire economie omdat ze hun concurrentiepositie willen verbeteren en omdat klanten er steeds meer om vragen. Daarbij worden materialen duurder en schaars en regelgeving steeds strenger.”

De meeste mensen denken niet meteen aan een provincie als het om bedrijven gaat. Waarom zet de provincie zich in voor circulaire bedrijven?

Versterking van de regionale economie is een van de kerntaken van de provincie. Het mkb is de grootste leverancier van banen in Noord-Holland dus onze economie is sterk van het mkb afhankelijk. Daarbij spelen bedrijven een cruciale rol in de circulaire economie. De provincie heeft ambitieuze klimaatdoelstellingen gesteld en om die te halen willen en moeten we bedrijven ondersteunen bij hun stap richting circulair ondernemen. De provincie heeft daarnaast een grote verantwoordelijkheid in het behalen van de klimaatdoelen in 2050. Circulaire economie kan tot [85% van de klimaatdoelstellingen](#) helpen te behalen blijkt o.a. uit het [Circularity Gap report](#) van het World Economic Forum.

Op wat voor soort bedrijven richten jullie je?

Onze MKB-programma's richten zich op het stimuleren en versneld ontwikkelen van innovaties en ondernemerschap die onze economie verduurzamen. In het begin richtten we ons vooral op start-ups en scale-ups. Inmiddels hebben we daar bestaand mkb en groot-mkb aan toegevoegd. Om een grotere impact te maken en flink te versnellen hebben we die bestaande en grotere bedrijven ook nodig.

Als het om grondstofketens gaat, hebben wij met [LISA](#)-data uitgezocht waar in onze regio de meeste bedrijvigheid zit. Door grondstofstromen te analyseren weten we waar de meeste kansen liggen en we de meeste impact kunnen maken. Dat zijn voor ons plastics, textiel, biograndstoffen en bouwmaterialen.

Hoe kan je ondernemers het beste ondersteunen om richting een circulaire economie te bewegen?

Veel ondernemers hebben wel eens van circulaire economie gehoord, maar weten niet hoe ze dit concreet moeten toepassen en wat het specifiek voor hun eigen bedrijf betekent. Daarvoor is kennis belangrijk. Voor circulair ondernemen is daarnaast een goed netwerk van cruciaal belang, want je hebt overheden, kennisinstellingen en samenwerking met andere

“Wij bieden als provincie meerdere programma's aan waarmee we bedrijven in alle fases van hun innovatieproces kunnen ondersteunen.”

bedrijven nodig om je circulaire innovaties te ontwikkelen en op de markt te brengen. Verder is financiering van circulaire innovaties een uitdaging voor ondernemers. Veel banken zijn terughoudend in het financieren van circulaire initiatieven vanwege de risico's van soms nog onbewezen innovaties. Wij kunnen daarbij helpen als provincie.

Hoe ondersteunen jullie ondernemers in hun circulaire kennisbehoeften?

Wij bieden als provincie meerdere programma's aan waarmee we bedrijven in alle fases van hun innovatieproces kunnen ondersteunen. Voor ondernemers die met circulaire economie willen beginnen, maar nog niet goed weten hoe, bieden wij training aan ([CIRCO](#)). In deze trainingen leren ondernemers over circulaire businessmodellen en circulaire ontwerpstrategieën. Ze maken een plan om hun eigen bedrijfsvoering circulair te maken. We zetten nu ook samenwerkingen op met hogescholen, om ondernemers aan studenten te koppelen die kunnen helpen de plannen verder uit te werken. Met [Impact](#)

[Hub](#) werken wij samen aan het versterken van het circulaire netwerk in Noord-Holland door expertsessies, netwerkevents en masterclasses te organiseren. Wij brengen hier actief ondernemers samen die van elkaar kunnen leren. Daarnaast hebben wij het versnellingsprogramma GO!-NH, een innovatieversneller waarin o.a. circulaire economie centraal staat. De [GO!-NH Accelerator](#) is gericht op start-ups en mkb'ers die werken aan duurzame innovaties, waarvan het product of de dienst zich nog in de ontwikkelingsfase bevindt. Het [GO!-NH Growth](#) programma is voor startups en mkb'ers die zich in een verdere groeifase bevinden. Het [GO!-NH Scale](#) traject is gericht op scale-ups en mkb'ers die goed ontwikkeld zijn in hun huidige markt en klaar zijn om hun innovatie op te schalen naar nieuwe markten of gebieden. In dit programma werken we samen met regionale partijen die allemaal weer een eigen lokale bedrijven netwerk hebben, als Amsterdam Economic Board of Tech Board. Zo bouwen we met GO!-NH een ecosysteem van verschillende regionale partijen die de ondernemers kunnen helpen.

“Je kunt altijd lokale circulaire koplopers op een podium zetten. Zij kunnen aan andere ondernemers laten we zien wat het betekent om circulair te ondernemen.”

Wat voor een financiële mogelijkheden hebben jullie voor bedrijven die met circulaire economie aan de slag willen?

We kunnen veel betekenen voor ondernemers in die zin. Specifiek voor de ontwikkeling van duurzame en innovatieve ideeën hebben we [PIM](#), ons investeringsgereedprogramma. PIM richt zich op het aantrekken en vinden van financiering. Het vertrouwen van een bank wordt groter als er een goede business case is, daar helpen we bij. Rabobank is hier bijvoorbeeld een belangrijke partner. Voor bedrijven die werken aan duurzame innovaties hebben we daarnaast het [Innovatiefonds Noord-Holland](#) en het [Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland](#). De provincie biedt hier eigenlijk het durfkapitaal via de fondsen en verkleint daarmee het risico van een bank waardoor die een vervolgfinanciering kan bieden. Deze nieuwe blended financieringsvorm is voor de ontwikkeling van een circulaire economie heel interessant.

Verder zijn we de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noord-Holland aan het oprichten met een eigen duurzaam fonds, specifiek voor circulaire economie en energietransitie. Daarnaast bekijken we bij welke bestaande subsidieregelingen wij circulaire doelstellingen kunnen integreren in de voorwaarden. Met ons inkoopvolume kunnen we ook veel impact maken en de markt stimuleren, bijvoorbeeld in de mobiliteit en infrastructuur. Door circulaire eisen in onze inkoop en aanbestedingen mee te nemen dagen wij zelf ook bedrijven uit om circulaire innovaties te ontwikkelen.

Niet alle decentrale overheden hebben budget om lokaal bedrijfsleven te stimuleren, welk advies zou je hen willen geven?

Je kunt altijd lokale circulaire koplopers op een podium zetten. Zij kunnen aan andere ondernemers laten we zien wat het betekent om circulair te ondernemen. Zo wordt circulair ondernemen de nieuwe norm en het helpt

bedrijven die nog op zoek zijn enorm. Als provincie delen wij verhalen van circulaire koplopers met bijvoorbeeld [filmpjes](#) die wij van ze maken. Wij informeren actief regionale mediapartners wat regelmatig leidt tot reportages over vooruitstreven-

de Noord-Hollandse ondernemers. Het is belangrijk om als provincie onze visie continu naar buiten uit te dragen en te laten zien waar we naartoe gaan. Onze gedeputeerde [Zita Pels](#) zegt altijd ‘Er is maar één economie en dat is circulaire economie’.

Daarnaast willen wij meer gaan samenwerken met gemeenten om het bedrijfsleven te activeren aan de slag te gaan met circulaire economie. Daarvoor zetten we een nieuw initiatief op. Samen hebben we meer daadkracht om circulaire ontwikkeling in de regio te stimuleren en ondersteunen, dus ik roep gemeenten op om bij ons aan te kloppen.

Hoe bereiken jullie het regionale bedrijfsleven?

Door slimme samenwerkingen aan te gaan. Wij werken bijvoorbeeld samen met allerlei regionale partners, zoals brancheorganisaties en mkb-verenigingen. Zo hebben we onlangs twee [CIRCO](#) trainingen georganiseerd samen met de brancheorganisatie voor de sierteeltsector. Om het bedrijfsleven te bereiken gaan we een Circulair Ambassadeur aanstellen die het bedrijfsleven goed kent, een expert is in circulaire economie en door een sterk netwerk in Noord-Holland deuren kan openen. We gaan binnenkort ook ketenaanagers aanstellen. Zij gaan mkb-bedrijven bij elkaar brengen om grondstofgebruik te optimaliseren. Zij richten zich bijvoorbeeld op afval en reststromen in de textiel, plastics, bouwmaterialen biomassa & voedselketen.

We zien ook dat organisaties zich steeds vaker verenigen en zelf het initiatief nemen om specifiek op circulaire economie samen te werken. Ik ben heel enthousiast over initiatieven zoals [Circulair West-Friesland](#) maar ook het net opgerichte [Circulair West](#). Wij werken graag met deze regionale initiatieven samen en proberen zoveel mogelijk de verbinding te maken met onze programma's en events. Op die manier kunnen we elkaar met kennis en netwerk versterken en gezamenlijk de ontwikkeling van de circulaire economie versnellen. ●

platforms

Versnellingshuis Nederland Circulair!

Het Versnellingshuis is een samenwerking van het Ministerie van I&W, VNO-NCW, MKB-Nederland, Het Groene Brein en MVO Nederland en helpt ondernemers de (volgende) stap te zetten in de circulaire economie met inspiratie, informatie, netwerk en begeleiding.

Rode Draden 2021

In Rode Draden 2021 vind je de vijftien meest herkende belemmeringen die nu spelen bij bedrijven die circulair ondernemen. Gebaseerd op ruim 500 cases van bedrijven die vragen hadden over het ontwikkelen van een circulair product, dienst of businessmodel.

Groene Hart Werkt!

Hét regionale platform voor circulaire economische initiatieven in het Groene Hart.

CIRCLES

CIRCLES is de digitale en fysieke ontmoetingsplek voor iedereen die in Oost-Nederland wil (gaan) bijdragen aan de transitie naar een circulaire economie.

NICE

NICE werkt aan vraagstukken over circulaire economie van overheden, bedrijven, kennisinstellingen en burgers. Uniek is dat jongeren aan deze vraagstukken werken: zij worden bij NICE de circulaire professionals voor de arbeidsmarkt

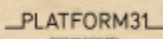
Circulair Friesland

De ambitie van Circulair Friesland is de meest circulaire regio van Nederland worden, en ze zijn flink op weg!

Kennis Netwerk Regionale economie van Platform 31

Online platform voor iedereen die bezig is om lokale economie te stimuleren. Een van de thema's op dit platform is circulaire economie.

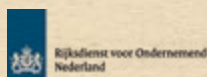

handvatten

RVO

Financiële ondersteuning circulair ondernemen

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland helpt organisaties om de omslag te maken naar circulair ondernemen. Zo hebben ze subsidies, leningen, fiscaal voordeel en opdrachten voor ondernemers. Hier vind je een overzicht van relevante regelingen.

Rabobank

Circulair Ondernemen Desk

Voor ondernemers die willen omschakelen van een lineair naar een circulair businessmodel heeft de Rabobank een Circulair Ondernemen Desk. Specialisten helpen met strategische vraagstukken rondom circulaire businessmodellen en ze denken mee over financiering en netwerk. ▶

Food Waste Challenge

Specifiek voor de horeca heeft de Rabobank de Food Waste Challenge, waar je als gemeente of provincie met jouw lokale en regionale horeca aan mee kan doen.

CIRCO

Circular Business Design Track

CIRCO helpt ondernemers circulair te ondernemen met de driedaagse Circular Business Design Track. Door producten, diensten en businessmodellen te (her)ontwerpen wordt circulair ondernemen voor iedereen mogelijk.

Het Groene Brein

Kenniskaart CE: subsidies en fondsen

Welke subsidies en fondsen zijn er voor circulaire bedrijven? Hier vind je een overzicht voor zowel Nederland als de EU.

inspiratie

Financieel Dagblad

Columns van Hans Stegeman

Econoom Hans Stegeman is strateeg bij Triodos en werkt aan een proefschrift over circulaire economie. In zijn inspirerende columns voor het FD deelt hij graag zijn visie voor een radicale circulaire economie, lezen dus!

De Betekeniseconomie

Een mooie verzameling video's, artikelen en boeken niet over de circulaire economie, maar over de betekenis-economie. Die draagt bij aan het versterken en vergroten van de leefbaarheid en betrokkenheid door betekenisvol ondernemen en besturen.

